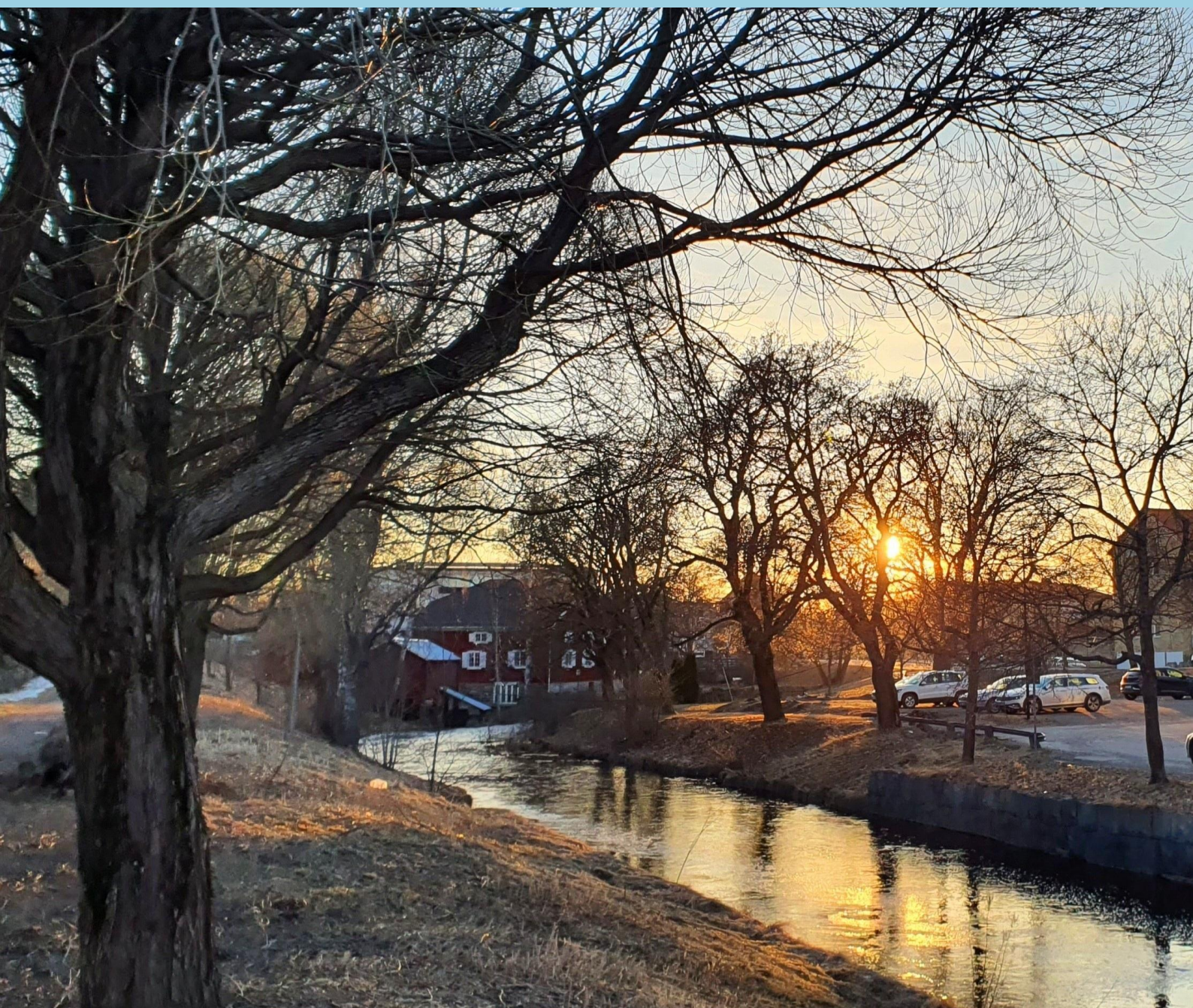

ANDTS-undersökning i Gävleborgs län

Gymnasiets år 2 2025

Uppdragsundersökning nr 77

Martina Zetterqvist

Innehåll

Inledning.....	3
Sammanfattning.....	4
Läget i Gävleborgs län 2025.....	5
Utvecklingen i Gävleborgs län 2013–2025	6
Resultat	7
Alkohol.....	7
Narkotika	13
Anabola androgena steroider.....	14
Tobak och nikotinanvändning.....	15
Spel om pengar	20
Utsatthet för brott	21
Om undersökningen och rapporten	22
Undersökningens genomförande	22
Frågeformulär och data.....	22
Tillförlitlighet	23
Bortfall	23
Kontroll och justering av data.....	26
Allmänna kommentarer till tolkningen av resultatet	27
Referenser	29

Bilaga 1: Frågeformulär – Gävleborg 2025
Bilaga 2: Frågeformulär – riket 2025
Bilaga 3: Figurer – Gävleborg 2025
Bilaga 4: Tabeller – Gävleborg 2025
Bilaga 5: Extratabeller – Gävleborg 2025
Bilaga 6: Extratabeller – Riket 2025
Bilaga 7: Dataset - Gävleborg 2025 SPSS
Bilaga 8: Dataset - Gävleborg 2025 SAS

Inledning

Ur ett folkhälsopolitiskt perspektiv är kännedom om människors hälsorelaterade beteenden betydelsefullt. Särskilt ungdomars olika hälsovanor är ofta av stort intresse ur ett preventionshänseende. Detta gäller inte minst användning av alkohol, tobak och andra droger, då sådana vanor kan bestå senare i livet.

Flertalet länder genomför frågeundersökningar om ungdomars ANDTS-vanor (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar). Dessa görs ofta i skolmiljö och ett exempel är den europeiska ESPAD-studien (ESPAD Group, 2025).

I Sverige har undersökningar om skolelevers substanserfarenheter genomförts på nationell nivå sedan 1971 i årskurs 9 och sedan 2004 bland elever i årskurs 2 på gymnasiet (Selling (red.) 2024). I den senaste ANDTS-strategin¹ finns ett antal indikatorer utpekade som ska följas, bland annat via CAN:s nationella skolundersökning. Vilka dessa är framgår bland annat i Folkhälsomyndighetens indikatorlab, av CAN:s årliga skolrapporter, samt av denna rapport.

Sedan 1990-talet har CAN på uppdrag av kommuner, regioner och länsstyrelser åtagit sig att genomföra utökade datainsamlingar i samband med den ordinarie nationella skolundersökningen. I anslutning till 2025 års skolundersökning om ANDTS-erfarenheter gav Region Gävleborg CAN i uppdrag att genomföra en totalundersökning i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län. I uppdraget ingick att CAN genomför datainsamlingen och sammanställer enkätsvaren i tabeller. Utöver det ingår denna rapport, som redovisar undersökningens genomförande, bortfallets fördelning och kommenterar de mest centrala resultaten. Av bilagt enkätformulär framgår hur frågorna ställts.

Det primära syftet med denna rapport är att jämföra resultaten för Gävleborgs län med resultaten i riket. Detta för att ge en bild av hur ANDTS-erfarenheterna i Gävleborgs län förhåller sig till landet i stort. Utöver länssiffror redovisas även hur erfarenheterna fördelar sig mellan kommunerna i länet. Övriga resultat från enkäten redovisas i tabeller (bilagorna 4–5)². Som avslutning på rapporten finns ett metodavsnitt som beskriver hur undersökningen genomförts.

¹ År 2011 beslutade riksdagen om den först samlade strategin för politiken kring alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT). För att kunna följa upp arbetet med strategin valdes ett stort antal indikatorer ut, bl.a. från CAN:s nationella skolundersökning. Den första strategin gällde 2011–2015 (Socialdepartementet 2013), nästföljande 2016–2020 (Socialdepartementet 2016) varpå den senaste strategin antogs, med spel inkluderat, vilken gäller till 2025 (Socialdepartementet 2022).

² I samband med att rikets resultat publiceras senhösten 2025, kompletteras denna rapport med en könsuppdeld tabellbilaga med fullständiga resultat även för hela riket.

Sammanfattning

I anslutning till CAN:s nationella skolundersökning 2025 beställde Region Gävleborg en totalundersökning i gymnasiets år 2 i länet.

Sammantaget pekar allt på en väl genomförd datainsamling som genererat data av god kvalitet för regionen. CAN:s standardprocedur för datainsamlingen har följts utan några kända avvikelser. Klassbortfallet i Gävleborgs län var 4 procent vilket var lågt i jämförelse med den nationella skolundersökningen där klassbortfallet var 18 procent. Elevbortfallet i länet var 21 procent och i den nationella undersökningen var det 19 procent.

Värt att notera är att enskilda siffror snarare bör ses som en storleksordning på konsumtionen av en viss substans, än som ett exakt mått på det verkliga beteendet. Därav är det mer meningsfullt att jämföra olika grupper (tex. kön eller kommuner) än att dra slutsatser utifrån enskilda frekvenser. Det är även viktigt att inte dra för långtgående slutsatser vid små skillnader, särskilt när basalen är små.

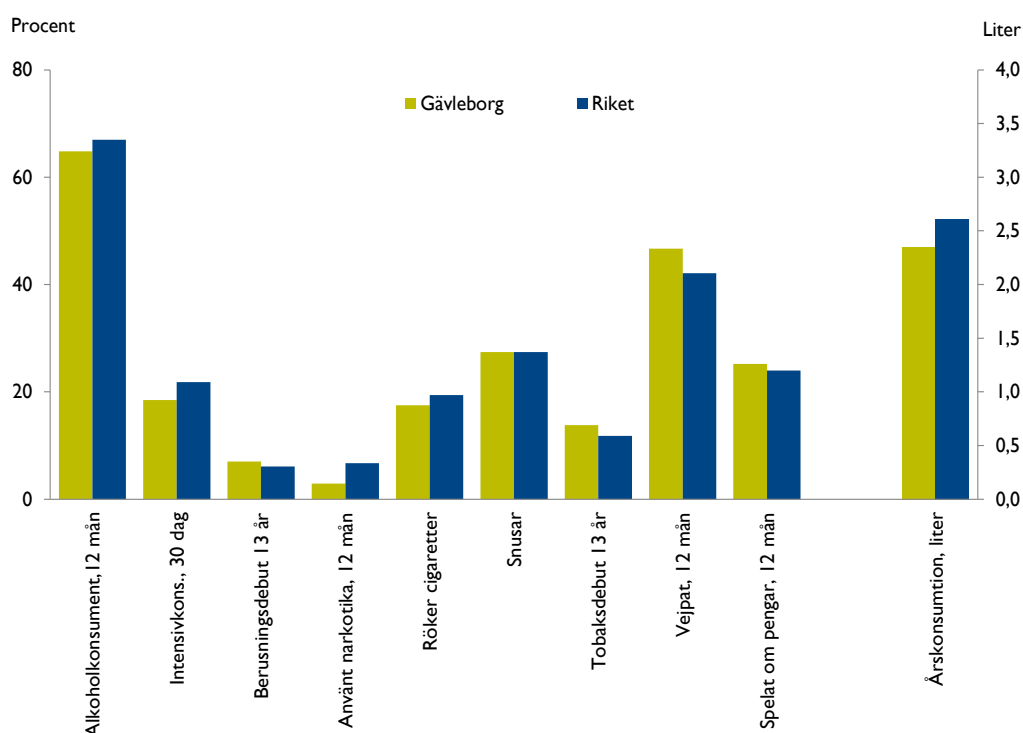

Läget i Gävleborgs län 2025

För att ge en lättöverskådlig sammanfattning jämförs 2025 års centrala resultat för Gävleborgs län och riket i figur 1.

Sammantaget uppvisade eleverna i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län något mindre omfattande alkohol- och narkotikaerfarenheter än eleverna i riket. Det var till exempel 19 procent av eleverna i Gävleborgs län som intensivkonsumerat alkohol under de senaste 30 dagarna, jämfört med 22 procent i riket. Även årskonsumtionen var lägre i länet (2,35 liter) jämfört med i riket (2,61 liter). Vidare var det 3 procent i länet som använt narkotika senaste 12 månaderna jämfört med 7 procent i riket.

Däremot var det något vanligare att eleverna i Gävleborgs län debuterat tidigt med snus eller cigaretter (14 procent) jämfört med i riket (12 procent). Det var även vanligare att ha vejpat de senaste 12 månaderna i länet (47 procent) jämfört med i riket (42 procent). Övriga mått skiljde sig inte mer än någon enstaka procentenhet.

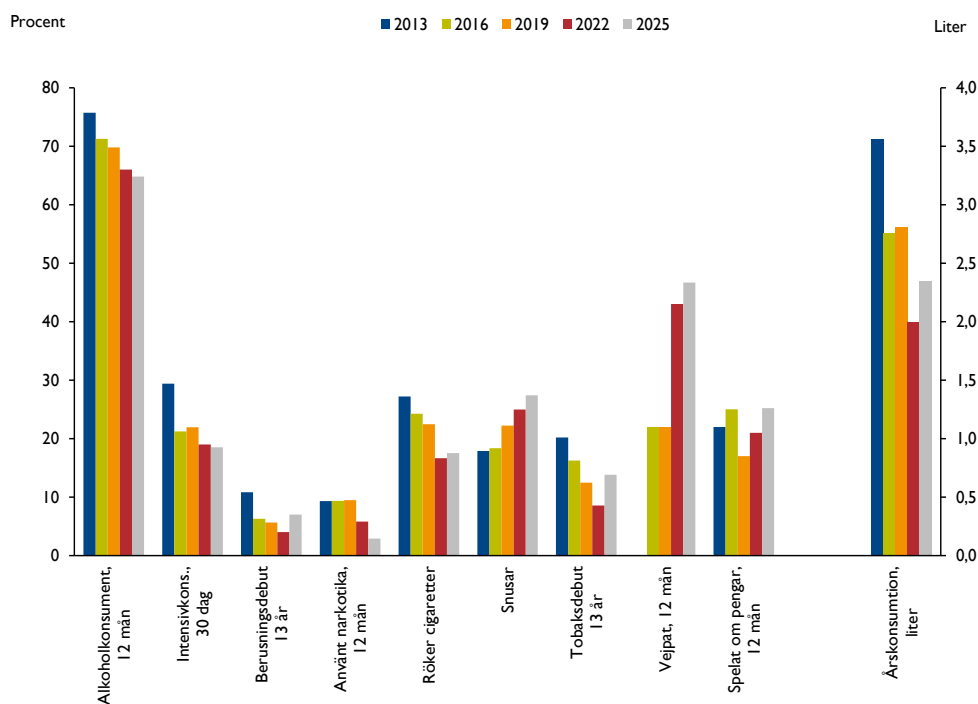

Figur 1. En jämförelse av ANTS-erfarenheter bland elever i gymnasiet år 2 mellan Gävleborgs län och riket. Procent och liter ren alkohol (100%). 2025.

Utvecklingen i Gävleborgs län 2013–2025

Region Gävleborg har återkommande beställt undersökningar från CAN av ANDTS-läget bland skolelever. I figur 2 presenteras utvecklingen för samma mått som i figur 1, för åren 2013–2025. På det stora hela har konsumtionen av alkohol, narkotika och cigaretter minskat under perioden. År 2025 skedde dock ingen nedgång i alkoholkonsumtionen utan årskonsumtionen ökade från 2 liter år 2022 till 2,35 liter år 2025. Även andelen som berusat sig med alkohol vid 13 års ålder eller tidigare ökade något 2025.

Vad gäller snus så har andelen användare ökat succesivt - från 18 procent år 2013 till 27 procent år 2025. Andelen som vejpat senaste 12 månaderna har mer än fördubblats sedan 2019 - från 22 till 47 procent år 2025. Efter en tillfällig nedgång i andelen som spelat om pengar år 2016 har andelen som gjort detta under de senaste 12 månaderna ökat och ligger nu på 25 procent.

Figur 1. Utveckling av ANTS-erfarenhet bland elever i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län. Procent och liter ren alkohol (100%). 2013–2025.

Resultat

Nedan presenteras resultaten från 2025 års undersökning bland elever i gymnasiet år 2 i Gävleborgs län och länets kommuner. I de kommuner där det finns svar från minst 50 pojkar respektive flickor redovisas resultaten könsuppdelat. I Nordanstig och Ovanåker fanns inte tillräckligt många svar och därför redovisas resultaten enbart som en total. I texten redovisas resultat för 10 av de 16 nuvarande nationella ANDT-indikatorerna som följs i Folkhälsomyndighetens Indikatorlab³. Dessutom redogörs även för anskaffning av alkohol, årskonsumtion av alkohol samt spel om pengar. Gävleborgs läns resultat jämförs med resultat från 2025 års nationella undersökning i gymnasiet år 2. Rapportens samtliga redovisade figurer finns också samlade i bilaga 3. När tidigare utveckling i riket kommenteras är resultaten hämtade från rapporten *CAN:s nationella skolundersökning 2024* (Selling, (red.) 2024).

Alkohol

I följande avsnitt redovisas resultaten för fem mått gällande alkohol. Följande tre är indikatorer i ANDT-uppföljningen:

- Andel alkoholkonsumenter
- Andel som har intensivkonsumerat
- Andel som varit berusade när de var 13 år eller yngre

Övriga mått som redovisas är årskonsumtion i liter ren alkohol och anskaffning av alkoholdrycker.

Alkoholkonsumenter

För att bli klassificerad som alkoholkonsument ska frågan ”Har du någon gång druckit alkohol?” ha besvarats med att respondenten har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna.

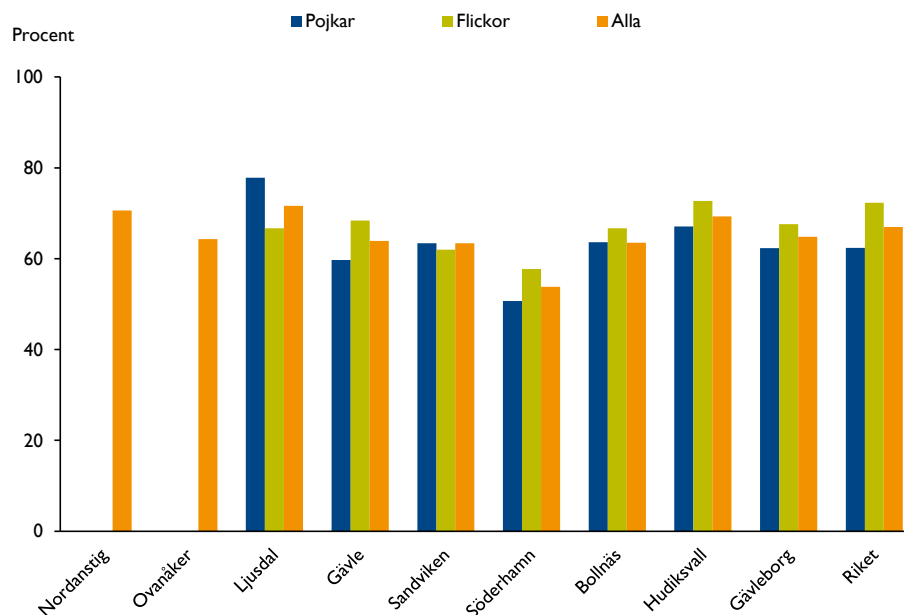
På nationell nivå har andelen alkoholkonsumenter bland niondeklassarna minskat kraftigt under 2000-talet. Dock har denna minskning numera planat ut. Bland elever i gymnasiet år 2 syntes också en nedgång av andelen alkoholkonsumenter under 2000-talet. Sedan 2019 har även denna nedgång planat ut något.

I figur 3 redovisas andelen som klassificerats som alkoholkonsumenter i Gävleborgs län, länets kommuner, samt i riket. Resultaten visar att det var relativt små skillnader mellan länet och riket. I länet klassades 65 av eleverna som alkoholkonsumenter och i riket var det 67 procent. I såväl länet som riket var det fler

³ (<http://www.andtuppfoljning.se/indikatorlabbet>).

flickor som var alkoholkonsumenter än pojkar. Bland flickorna klassades 68 procent i länet som alkoholkonsumenter och 72 procent i riket, och bland pojkarna var motsvarande andel 62 procent i både länet och riket.

De kommuner som hade störst andel alkoholkonsumenter var Ljusdal (72 procent), Nordanstig (71 procent) och Hudiksvall (69 procent). Lägst andel uppmättes i Söderhamn (54 procent). Övriga kommuner låg nära länssnittet. I de flesta kommuner var det en högre andel flickor som klassades som alkoholkonsumenter, med undantag av Ljusdal (större andel pojkar) och Sandviken (små könsskillnader).

Figur 3. Andelen elever i gymnasiet år 2 som är alkoholkonsumenter. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Årskonsumtion

Ett sammanfattande mått på alkoholkonsumtionens omfattning är årskonsumtionen. Det avser den totala konsumerade mängden alkohol för det senaste året. Måttet konstrueras utifrån elevernas uppgifter om kvantiteten per dryckestillfälle för varje enskild alkoholdryck (folköl, starköl, blanddrycker (alkoläsk och starkcider), vin samt sprit), som multipliceras med konsumtionsfrekvensen för de olika dryckerna under de senaste 12 månaderna. Det summeras sedan och resultatet uttrycks i ren alkohol (100 %). Liksom andelen alkoholkonsumenter, har årskonsumtionen bland elever i gymnasiets år 2 minskat kraftigt i riket under 2000-talet. Nedgången har dock avstannat något de senaste åren.

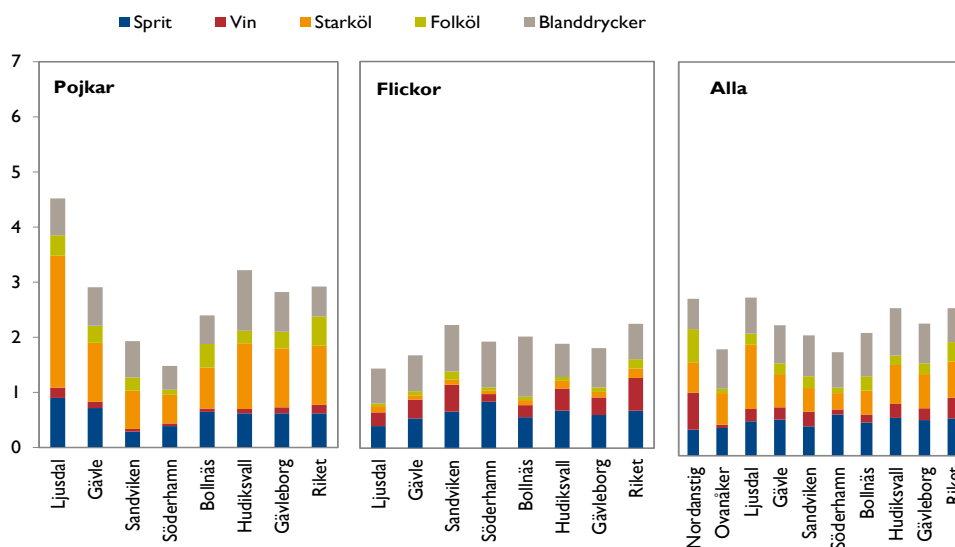
I figur 4 presenteras den genomsnittliga årskonsumtionen i liter ren alkohol uppdelat på typ av dryck för elever i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län och riket.

Konsumtionen har beräknats på samtliga elever, alltså även de som inte har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna.

I Gävleborgs län uppgick den genomsnittliga årskonsumtionen till 2,35 liter ren alkohol. Detta var lägre än i riket som hade en årlig konsumtion på 2,61 liter. Både i länet och i riket var konsumtionen högre bland pojkar (2,82 i länet och 2,92 i riket) än bland flickor (1,79 i länet och 2,26 i riket).

Vad gäller kommunskillnader var årskonsumtionen högst i Ljusdal och Nordanstig (2,8 liter). I Ljusdal var det pojkarnas årskonsumtion som drog upp snittet för kommunen (4,53 liter) medan flickorna i kommunen uppgav lägst nivåer av alla kommuner (1,44 liter). Totalt sett uppmättes dock lägst årskonsumtion bland eleverna i Söderhamn och Ovanåker (1,9 liter).

Figur 4. Den genomsnittliga årskonsumtionen bland elever i gymnasiet år 2 av respektive alkoholdryck mätt i liter ren alkohol (100%). Gävleborgs län och riket. 2025.

Vad gäller dryckespreferenser var det, i såväl Gävleborgs län som riket, vanligast att dricka sprit, starköl eller blanddrycker. Det fanns dock stora könsskillnader där starköl var det klart vanligaste bland pojkar i både länet och riket, medan flickorna i större utsträckning drack sprit och blanddrycker. Den tydligaste skillnaden mellan länet och riket var att flickorna i länet drack nästan hälften så lite vin som flickorna i riket.

Om årskonsumtionen i stället redovisas fördelat på enbart dem som uppgett att de druckit alkohol de senaste 12 månaderna uppgick den genomsnittliga konsumtionsvolymen till 4,46 liter för pojkar och 2,63 liter för flickor i Gävleborgs län (se tabell 20 i bilaga 4). Motsvarande värden i riket var 4,6 respektive 3,09 liter.

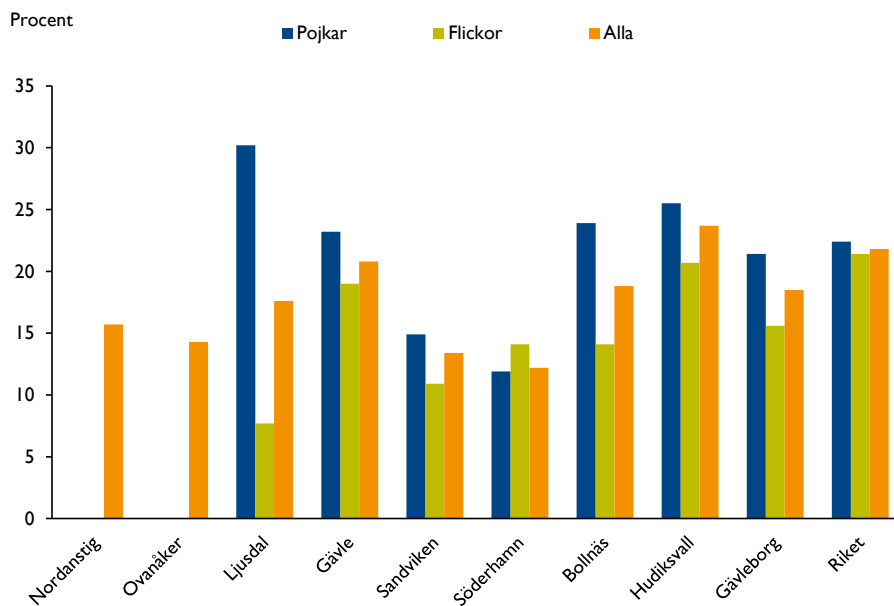
Intensivkonsumtion

Ett sätt att fånga in graden av berusningsdrickande är genom indikatorn intensivkonsumtion. I skolundersökningen definieras detta som att under de senaste 30 dagarna, vid ett och samma tillfälle, ha druckit en alkoholmängd motsvarande minst en helflaska vin (eller fyra burkar starköl eller fyra burkar blanddrycker eller sex burkar folköl eller 25 cl sprit). Dessa exempel motsvarar inte exakt lika stora mängder ren alkohol (100 %). Syftet är att ringa in en konsumtion av så pass stor alkoholmängd att eleverna förväntas bli berusade.

I 2012 års formulärrevidering ändrades frågan om intensivkonsumtion i sådan omfattning att resultaten inte kan jämföras med tidigare år (se Raninen & Nyström 2013). Den nya formuleringen med en längre tidsperiod genererar lägre nivåer. Det är viktigt att ha i åtanke vid eventuella jämförelser med tidigare års undersökningar eller andra studier, där frågan har en annan utformning. Intensivkonsumtionen bland skolelever i riket har tydligt minskat under 2000-talet. Liksom för andelen alkoholkonsumenter har denna minskning numera planat ut.

Figur 5 visar andelen månatliga intensivkonsumenter. Andelen elever i Gävleborgs län som intensivkonsumerat var något lägre än i riket (19 respektive 22 procent). Bland pojkar var andelen ungefär lika stor i länet och riket (omkring 22 procent) medan flickorna i länet låg på lägre nivåer (16 procent) än flickorna i riket (21 procent).

Vad gäller kommunskillnader uppmättes störst andel intensivkonsumenter i Hudiksvall (24 procent) och Gävle (21 procent). Lägst andel uppmättes i Söderhamn (12 procent), Sandviken (13 procent) och Ovanåker (14 procent). I samtliga kommuner, förutom Söderhamn, var det vanligare att pojkar intensivkonsumerade. Könsskillnaderna var särskilt stora i Ljusdal där 30 procent av pojkarna intensivkonsumerade jämfört med 8 procent av flickorna.

Figur 5. Andelen elever i gymnasiet år 2 som intensivkonsumerat alkohol någon gång i månaden eller oftare. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

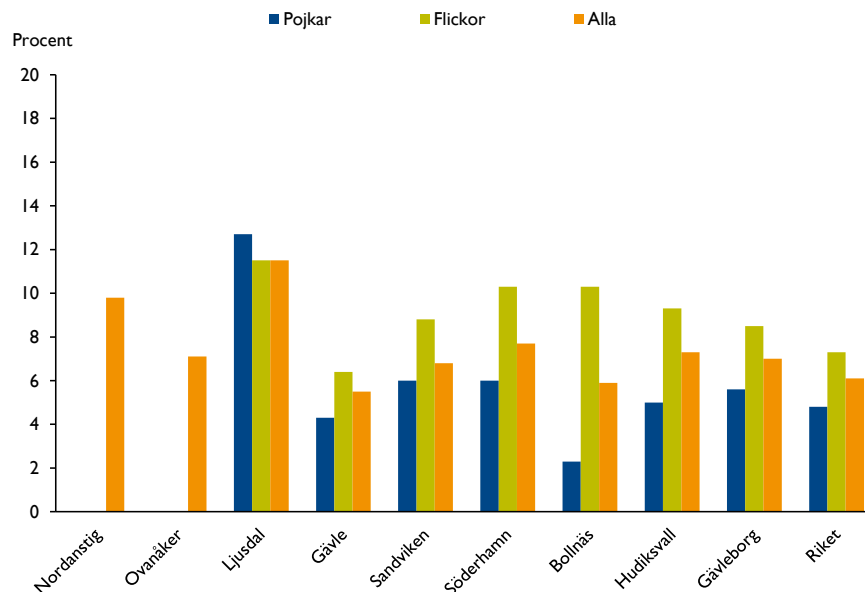
Berusningsdebut

Andelen elever som uppgett att de berusat sig vid 13 års ålder eller tidigare är ingen nationell indikator när det mäts bland gymnasieelever utan endast i årskurs 9. Att det är en indikator just i årskurs 9 är dels för att minska risken för minnesfel, dels för att den årskursen täcker en något större andel av generationen. Därmed ger det den bästa bilden av tidig debut. Vi har dock ändå valt att presentera dessa resultat för gymnasieeleverna i denna rapport.

Andelen elever med tidig berusningsdebut har tydligt sjunkit under 2000-talet. De senaste åren har dock denna minskning avtagit och legat på ungefär samma nivå sedan 2015.

Figur 6 visar andelen elever i gymnasiet år 2 med tidig berusningsdebut i länet och riket. Att ha berusat sig tidigt med alkohol var ungefär lika vanligt i länet (7 procent) som i riket (6 procent). I såväl länet som riket var det något vanligare bland flickorna än pojkarna.

Vad gäller skillnader mellan kommunerna var det vanligast med tidig berusningsdebut i Ljusdal (cirka 12 procent) samt i Nordanstig (10 procent). Lägst andel uppmättes i Gävle och Bollnäs (6 procent). Övriga kommuner skiljde sig inte nämnvärt från länssnittet (7 procent). I samtliga kommuner, med undantag av Ljusdal, var det vanligare med tidig debut bland flickorna. Störst könsskillnad uppmättes i Bollnäs där 10 procent av flickorna debuterat tidigt medan motsvarande nivå bland pojkarna var 2 procent.

Figur 6. Andelen elever i gymnasiet år 2 som varit berusade vid 13 års ålder eller yngre. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Anskaffningssätt

Såväl denna undersökning som flera andra studier har visat att många ungdomar dricker alkohol. Med tanke på de åldersrestriktioner som finns i den svenska alkohollagstiftningen ska det inte vara möjligt för dessa ungdomar att själva skaffa alkohol. Det är dock ett faktum att det på flera sätt går att få tag på alkohol även för ungdomar i förhållandevis låg ålder.

Nedan presenteras svaren på två frågor som rör anskaffning.

- Tänk på den senaste gången du drack alkohol. Från vem fick du tag på alkoholen?
- Har du under de senaste 12 månaderna beställt alkohol från konton som säljer det via sociala medier?

Av tabell 27 i bilaga 4 framgår det vem som försett ungdomarna med alkohol senaste gången de drack. Resultaten redovisas bland de som druckit alkohol under de senaste 12 månaderna. I såväl länet som riket var det vanligast att eleverna fick tag på alkoholen via kompisar, syskon eller partner (48 procent i både länet och riket). Näst vanligast var att ha fått tag på alkoholen via förälder/vårdnadshavare med lov, vilket 25 procent i Gävleborg och 26 procent i riket uppgav.

Liknande mönster syntes i de flesta kommuner. Ett undantag var eleverna i Ovanåker kommun, samt flickorna i Hudiksvall, där det näst vanligaste sättet att få tag på alkohol var genom person som langar alkohol. Men det var

fortfarande klart vanligast att ha fått tag på alkoholen via kompisar, syskon eller partner.

Av tabell 28 i bilaga 4 framgår det om ungdomarna någon gång under de senaste 12 månaderna köpt alkohol från konton som säljer det via sociala medier.

I Gävleborgs län uppgav 3 procent av gymnasieeleverna att de beställt alkohol via sociala medier. Det var betydligt lägre andel än i riket där 11 procent uppgav detta. Det var något fler pojkar än flickor som köpt alkohol via sociala medier i både länet och riket.

Sett till kommunerna var andelen som köpt alkohol via sociala medier högst i Bollnäs (6 procent) och Gävle kommun (5 procent). I Bollnäs var det framför allt pojkarna som uppgav detta (8 procent). Lägst andel uppmättes i Ljusdal och Hudiksvall (1 procent).

Narkotika

Med narkotika avses i Sverige de preparat som finns i Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika⁴. Där förekommer dels sådana medel som är föremål för kontroll enligt internationella överenskommelser (FN:s narkotikakonventioner), dels ett antal medel som enligt svenska bestämmelser ska betraktas som narkotika. Preparaten har olika egenskaper. Gemensamt för dem är att de påverkar centrala nervsystemet. Av det bifogade frågeformuläret framgår det hur narkotika exemplifierats i denna undersökning.

För att mäta narkotikaanvändandet är två mått från skolundersökningen identifierade som indikatorer i ANDT-uppföljningen:

- Andel som använt narkotika någon gång
- Andel som använt narkotika under de senaste 12 månaderna

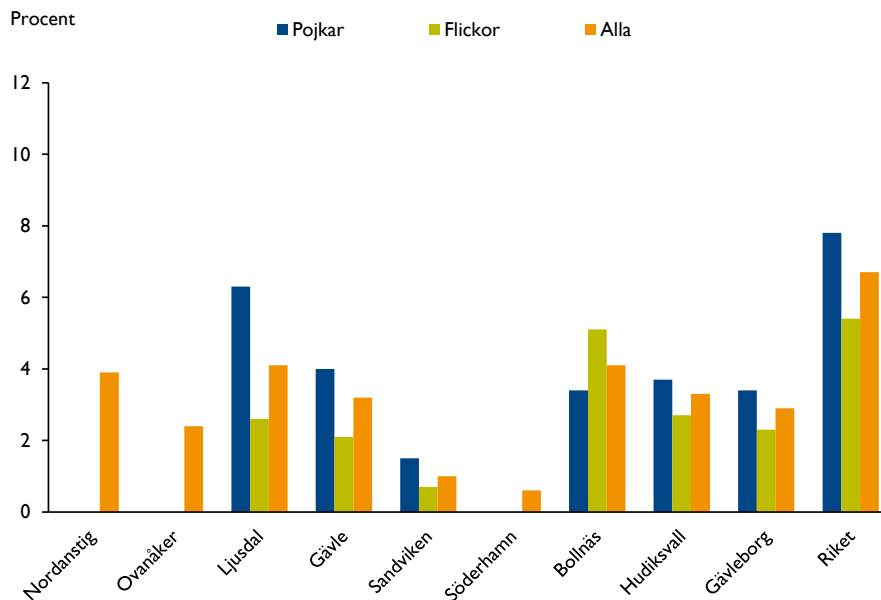
Under 2000-talet har resultaten gällande narkotikaanvändning bland elever i gymnasiet år 2 fluktuerat utan att någon tydlig förändringsriktning kunnat avläsas. Bland pojkarna ökade andelen användare fram till 2010 men har minskat sedan början på 2020-talet.

Skillnaden mellan livstids- och tolv månadersmättet är någorlunda konstant bland elever i gymnasiet år 2. Genom åren har pojkarna i gymnasiet redovisat mer erfarenhet av narkotika i jämförelse med flickorna. Vidare är cannabis den vanligaste narkotikan.

I Gävleborgs län uppgav 7 procent att de använt narkotika någon gång, vilket var lägre än i riket där 12 procent uppgav detta. (se tabell 43 i bilaga 4). Vidare uppgav 3 procent av eleverna i länet att de använt narkotika det senaste året (figur 7). Motsvarande andel för riket var 7 procent. I såväl länet som riket var det vanligare bland pojkar än bland flickor, men skillnaderna var större i riket.

⁴ <https://www.lakemedelsverket.se/sv/lagar-och-regler> (Datum: 2021-06-22)

Sett till kommunerna uppmättes högst andel narkotikaerfarna i Nordanstig, Ljusdal och Bollnäs (4 procent) och lägst andel i Sandviken och Söderhamn (1 procent). Det var vanligare bland pojkar i samtliga kommuner med undantag av Bollnäs där det var något vanligare bland flickor.

Figur 7. Andelen elever i gymnasiet år 2 som använt narkotika de senaste 12 månaderna. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Anabola androgena steroider

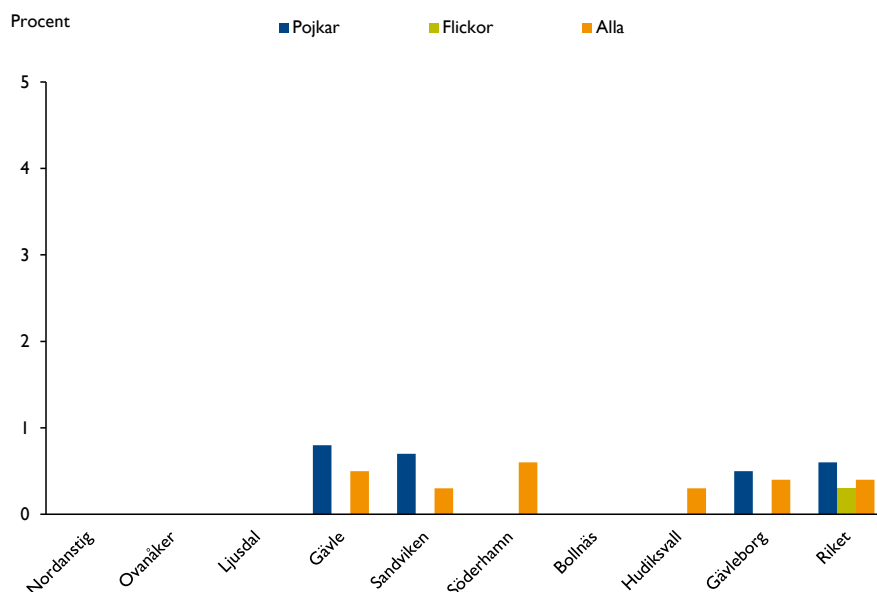
Vad gäller dopning redovisas här ett av de två prevalensmått från skolundersökningen som identifierats som indikator i ANDT-uppföljningen:

- Att ha använt anabola androgena steroider (AAS) under de senaste 12 månaderna

Årserfarenheten av AAS bland elever i gymnasiets år 2 har legat på 1 procent de senaste tio åren i riket. Normalt är det alltså ytterst få elever som uppger att de använt AAS. Detta innebär även att kategorien "alla", där samtliga elever ingår även de som valt alternativet "annan könstillhörighet" eller inte besvarat frågan om könstillhörighet, kan vara högre än genomsnittet för pojkar och flickor. Se till exempel värdena för Söderhamn och Hudiksvall.

År 2025 var det 0,4 procent i såväl Gävleborgs län som i riket som uppgav årsprevalens av AAS (figur 8). Det var vanligare bland pojkar än flickor i både länet och riket. I länet rapporterade inga flickor användning av AAS.

Skillnaderna mellan kommunerna är små. I Nordanstig, Ovanåker, Ljusdal och Bollnäs rapporterade inga elever användning av AAS under det senaste året.

Figur 8. Andelen elever i gymnasiet år 2 som använt AAS de senaste 12 månaderna. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Tobak och nikotinanvändning

För tobak och nikotin ingår fyra mått som är indikatorer i ANDT-uppföljningen:

- Andel som röker cigaretter
- Andel som snusar (vitt eller brunt)
- Andel som vejpåt de senaste 12 månaderna
- Andel som tobaksdebuterat (cigaretter och snus) vid 13 år eller yngre

Den sistnämnda är en nationell indikator i årskurs 9 men inte för gymnasiet. I denna rapport redovisas detta för gymnasieeleverna ändå.

Cigarettrökning

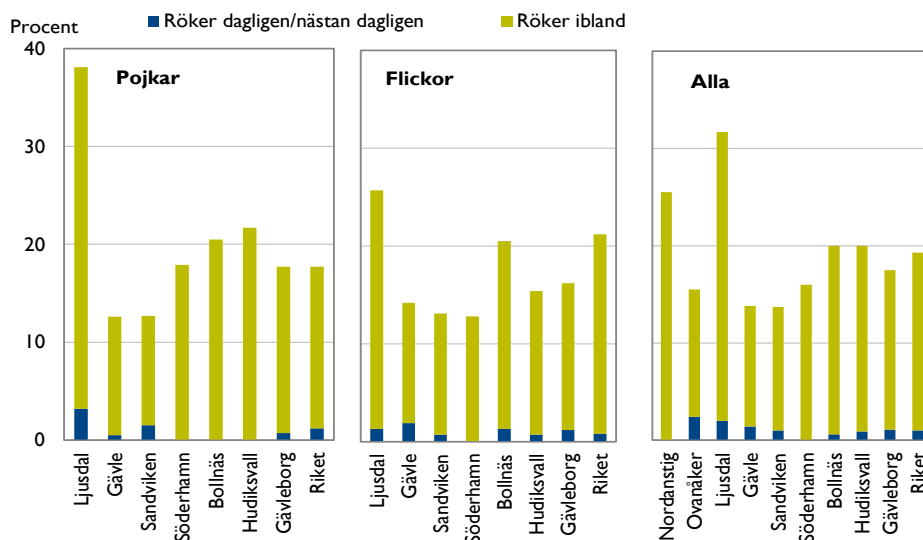
Som rökare räknas de elever som har uppgett att de har rökt cigaretter under de senaste 12 månaderna och även svarat att de fortfarande röker. Här ingår inte e-cigaretter.

Det kan vara bra att känna till att definitionen av rökare ändrades vid formuläruppdateringen 2012, vilket ledde till att något lägre nivåer definieras som rökare. Det är ändå tydligt att cigarettrökning är klart mera ovanlig idag jämfört med 2000-talets början. Särskilt stor har nedgången varit under 2010-talet. Minskningen har skett både bland pojkar och flickor.

I figur 9 presenteras andelen elever i gymnasiet år 2 som röker, dagligen eller ibland, i Gävleborgs län och riket. Det var ungefär lika vanligt med rökning i

länet (18 procent) som i riket (19 procent). I Gävleborg var det något vanligare att pojkarna rökte (18 procent) än flickorna (16 procent), medan förhållandet var det omvända i riket (18 procent bland pojkarna och 21 procent bland flickorna). I såväl länet som riket är det absolut vanligast att röka ibland och inte dagligen/nästan dagligen.

Vad gäller kommunskillnader var det vanligast med rökning bland elever i Ljusdal (32 procent) följt av Nordanstig (26 procent). I Ljusdal var det framför allt pojkarna som rökte i större utsträckning (38 procent). Minst vanligt var det i Gävle och Sandviken (14 procent). I samtliga kommuner var det vanligast att man rökte ibland och inte dagligen/nästan dagligen.

Figur 9. Andelen elever i gymnasiet år 2 som röker, inklusive hur stor andel som röker dagligen/nästan dagligen. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Snusning

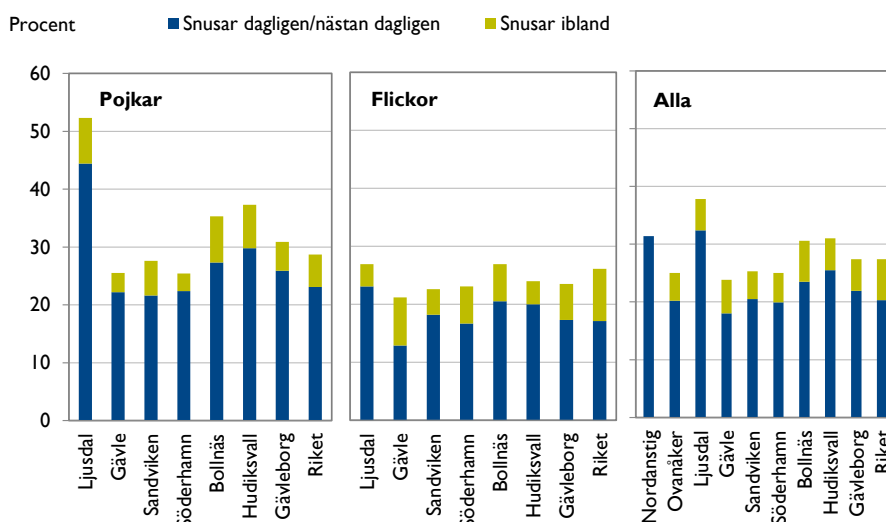
Även begreppet snusare omdefinierades i enlighet med att ANDT-uppföljningsindikatorerna infördes. Den nya definitionen följer samma mönster som för rökare, de som svarat att de snusat under de senaste 12 månaderna och fortfarande snusar räknas som snusare. I denna redovisning ingår både brunt tobakssnus och vitt nikotinsnus.

Snusningen minskade något under 2000-talet. Dock planade minskningen ut vid 2012 och sedan 2017 har det skett en betydande uppgång bland både pojkar och flickor. Under de senaste åren har snusets utveckling i hög grad påverkats av det vita snuset, som lanserades på den svenska marknaden år 2016. Vitt snus är numera den absolut vanligaste snussorten bland skolungdomar.

I figur 10 redovisas andelen elever i gymnasiet år 2 som snusar. I såväl Gävleborgs län som riket uppgav 27 procent av eleverna att de snusar. Det var vanligare bland pojkar än flickor. I länet uppgav 31 procent av pojkarna att de snusar och 23 procent av flickorna. I riket var motsvarande nivåer 29 respektive 26 procent. Könsskillnaden var därmed större i länet. I både länet och riket är det klart vanligast att man snusar dagligen/nästan dagligen jämfört med ibland, vilket står i kontrast till hur det såg ut för cigarettrökningen.

Sett mellan kommunerna var det vanligast att snusa i Ljusdal (38 procent), vilket framför allt beror på att pojkarna låg på högre nivåer (52 procent). Näst högst nivåer uppmättes i Nordanstig, Bollnäs och Hudiksvall (31 procent). Lägst andel snusare fanns i Gävle kommun (24 procent). I samtliga kommuner snusade pojkarna i högre utsträckning. Det var även i samtliga kommuner vanligast att göra det dagligen/nästan dagligen.

Figur 10. Andelen elever i gymnasiet år 2 som snusar, inklusive hur stor andel som snusar dagligen/nästan dagligen. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Vejping

Från och med 2014 har användningen av e-cigarett, även kallat vejps, följts i CAN:s nationella skolundersökning. Numera är användning av e-cigarett under de senaste 12 månaderna även en ANDT-indikator.

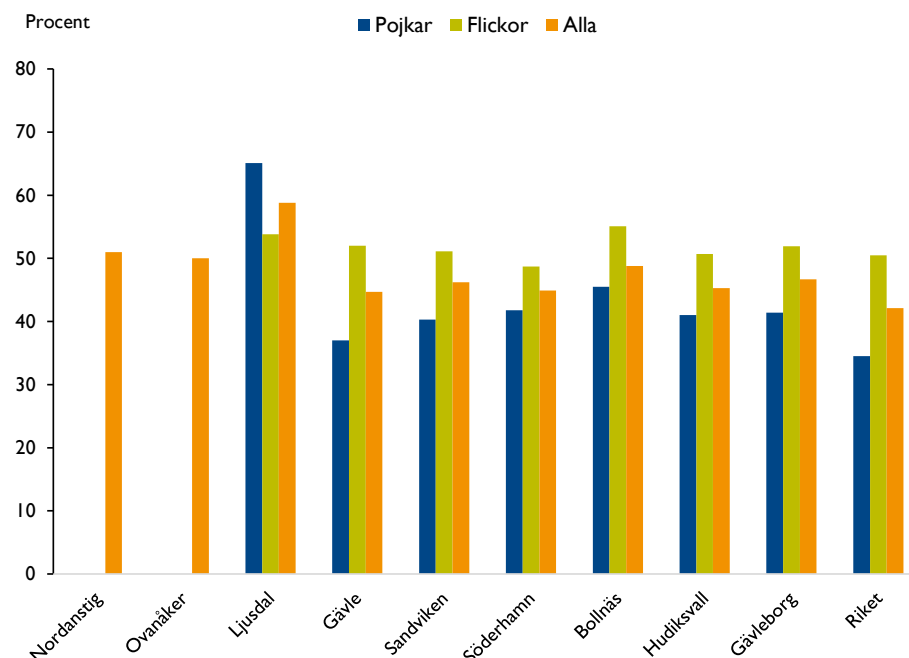
En e-cigarett är en apparat som laddas med en vätska som ofta innehåller nikotin och olika smakämnen. Vätskan värms upp med hjälp av ett batteri, vilket genererar en ånga som användaren andas in. På engelska kallas ångan för "vapour", därför benämns användningen av e-cigarett som "vejping" eller "att vejpa". Det finns både engångsvarianter och produkter som kan laddas på nytt.

Notera att måttet redovisar användningen under de senaste 12 månaderna och skiljer sig därmed från det som redovisas för rökare och snusare. Vejpingen har ökat kraftigt bland skolungdomar sedan det började mätas år 2014. Liksom för cigarettbrukning är det vanligast att vejpa då och då och inte dagligen.

I figur 11 redovisas andelen som vejpat under de senaste 12 månaderna i Gävleborgs län och riket. Det var vanligare att ha vejpat senaste året i Gävleborgs län (47 procent) jämfört med riket (42 procent). I såväl länet som riket var det vanligare bland flickor än bland pojkar.

Fördelat mellan kommuner uppmättes högst nivåer i Ljusdal (59 procent) följt av Nordanstig (51 procent) och Ovanåker (50 procent). Minst vanligt var det i Gävle, Söderhamn och Hudiksvall (45 procent). I samtliga kommuner, förutom Ljusdal, var det vanligare bland flickor.

Figur 11. Andelen elever i gymnasiet år 2 som vejpat de senaste 12 månaderna. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Tobaks- och nikotindebut

Även niornas debutålder för tobaksanvändning (cigaretter eller snus) bevakas i ANDTS-strategin, men i denna rapport redovisas även debutåldern för gymnasiet. Debut med cigaretter vid 13 års ålder eller tidigare minskade under 2000-talet, dock bara fram till år 2017 då nedgången avstannade. Vad gäller snus sågs även här en nedgång från 2010 då frågan infördes, fram till år 2017. Därefter har det skett en ökning av tidig snusdebut. I detta mått ingår även vitt snus och det är troligtvis det som drivit på ökningen. Sammanfattningsvis minskade tidig

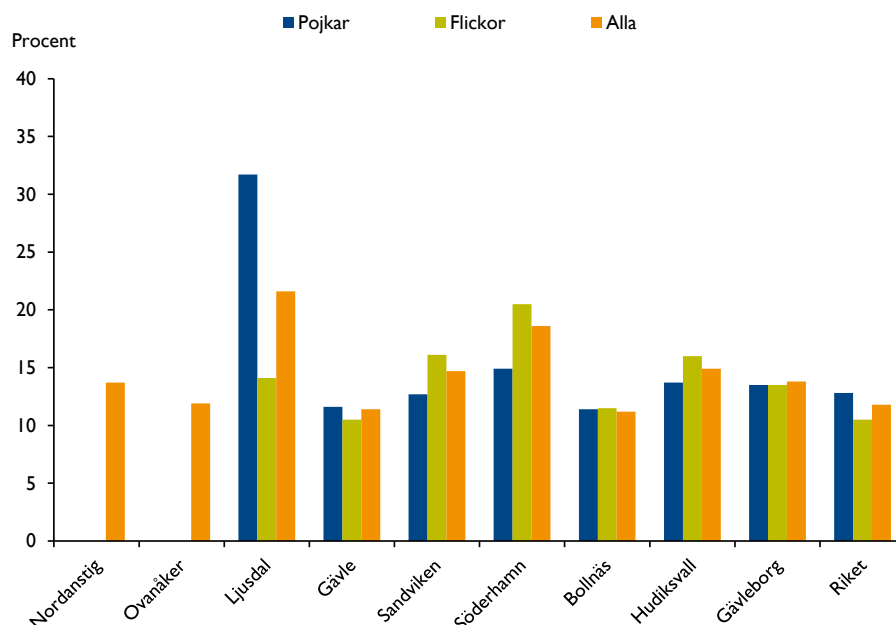

tobaksdebut fram till 2017 men har efter år 2020 åter blivit vanligare i och med att snusning blivit vanligare.

Av figur 12 framgår hur stor andel elever i gymnasiet år 2 som debuterat tidigt med cigaretter eller snus. Resultaten visar att 14 procent av eleverna i Gävleborgs län hade debuterat tidigt med detta. Det var något högre nivå än i riket (12 procent). I länet var könsskillnaderna små medan de var något vanligare bland pojkarna i riket (13 procent) jämfört med flickorna (11 procent).

Sett till kommunerna var det vanligast med tidig tobaksdebut i Ljusdal (24 procent) följt av Söderhamn (19 procent). I Ljusdal var det framför allt pojkarna som rapporterade högre nivåer (32 procent). I Sandviken och Söderhamn var det vanligare bland flickorna, medan könsskillnaderna var små i de övriga kommunerna.

Sedan 2025 ställs även frågor om debutålder av vejpung. I länet uppgav 6 procent att de vejpung vid 13 års ålder eller tidigare (tabell 62, bilaga 4). I riket var motsvarande siffra 8 procent. Skulle dessa andelar läggas på ovanstående mått skulle andelen med tidig debut av cigaretter, snus eller vejps uppgå till 16 procent i Gävleborg och 15 procent i riket. Vad gäller kommunskillnader var det vanligast med tidig vejpdebut i Hudiksvall (9 procent) och minst vanligt i Ovanåker (4 procent).

Figur 12. Andelen elever i gymnasiet år 2 som debuterat med cigaretter eller snus vid 13 års ålder eller yngre. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Spel om pengar

Spel om pengar innefattar bland annat lotteri, vadhållning, poker och casino-spel. De kan spelas både på plats och online. Då det finns en risk att spel om pengar kan leda till sociala och hälsomässiga konsekvenser utgör det en folkhälsofråga. Därför inkluderades spel om pengar i ANDTS-strategin för 2022–2025 (Socialdepartementet, 2022).

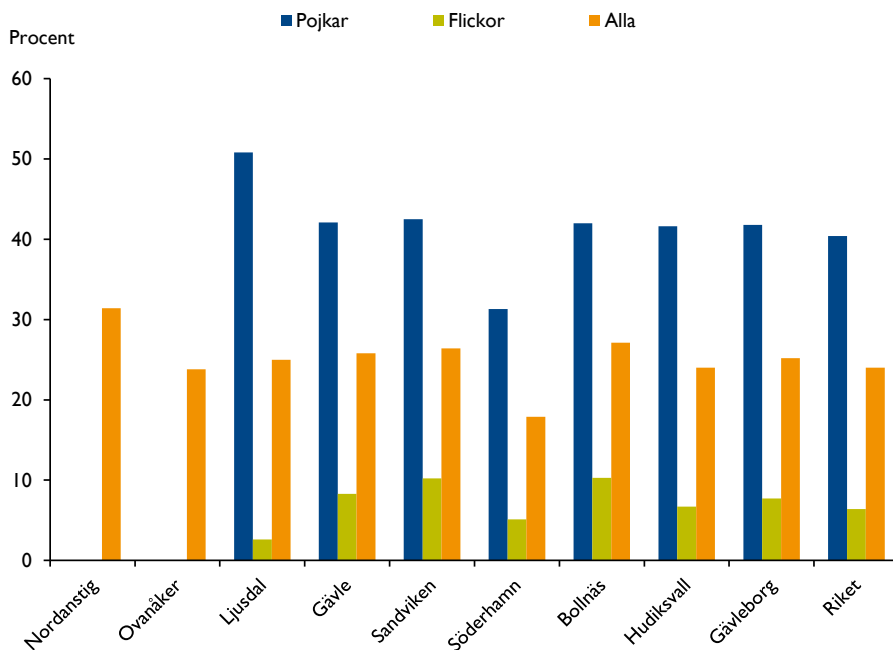
För att mäta spel om pengar följer CAN:

- Andel som spelat om pengar senaste 12 månaderna

Mellan 2012 och 2019 sjönk andelen som spelat om pengar under de senaste 12 månaderna. Därefter har det skett en ökning både bland pojkarna och flickorna i årskurs 9 och gymnasiet år 2.

I Gävleborgs län uppgav 25 procent av eleverna i gymnasiet år 2 att de har spelat om pengar under de senaste 12 månaderna (figur 13). Det var nästan lika vanligt som i riket (24 procent). Det är en stor skillnad mellan pojkar och flickor i länet (42 respektive 8 procent). Liknande könsskillnader syns i riket.

Vad gäller kommunskillnader var det vanligast att spela om pengar i Nordanstig (31 procent) följt av Bollnäs (27 procent). Minst vanligt var det i Söderhamn (18 procent). I samtliga kommuner var det klart vanligast att pojkar spelade om pengar. Särskilt vanligt var det bland pojkar i Ljusdal (51 procent) medan flickorna i kommunen uppgav lägst nivåer (3 procent).

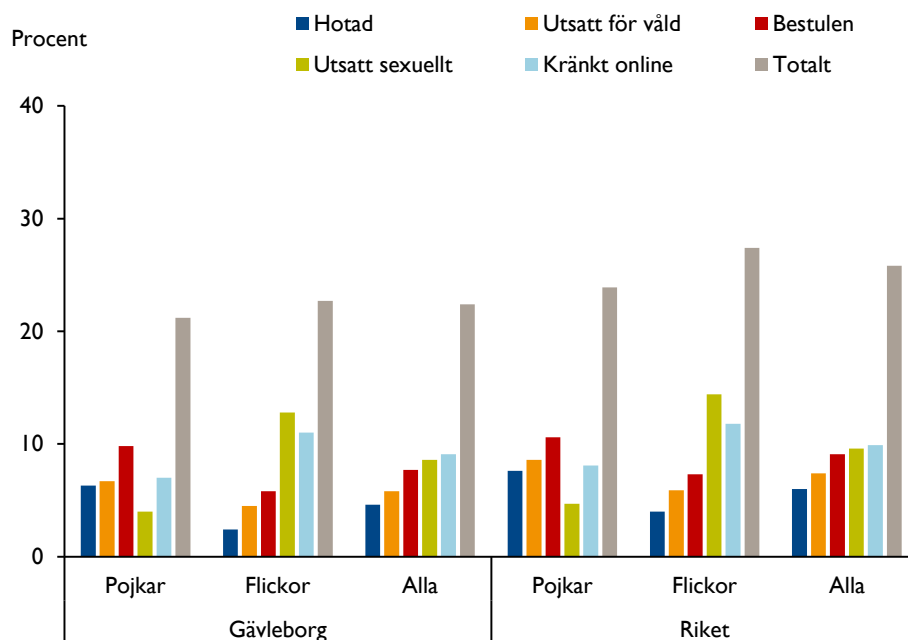
Figur 13. Andelen elever i gymnasiet år 2 som har spelat om pengar de senaste 12 månaderna. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

Utsatthet för brott

År 2025 infördes frågor om utsatthet för brott. Det rörde sig om fem frågor som är tänkta att fånga in olika aspekter av utsatthet under de senaste 12 månaderna.

- Stöld (t ex att någon stulit din cykel, betalkort, mobiltelefon eller något annat värdefullt)
- Våld (tex att någon slagit, sparkat eller utsatt dig för annat våld)
- Att någon tagit på dig på ett sexuellt sätt mot din vilja eller tvingat dig till något sexuellt
- Hot om våld (räkna även hot för att få pengar eller få dig att göra något)
- Blivit kränkt online (tex förtalat dig eller att någon skickat sexuella bilder mot din vilja)

Figur 14. Andelen elever i gymnasiet år 2 som har utsatts för brott de senaste 12 månaderna. Gävleborgs län och riket. Procent. 2025.

I figur 14 redovisas hur stor andel som har utsatts för olika typer av brott i Gävleborgs län och riket. Totalt sett var det en lägre andel gymnasieelever som blivit utsatta för brott i Gävleborgs län (22 procent) jämfört med riket (26 procent). Det var något fler flickor än pojkar i länet som uppgav att de utsatts för brott (23 respektive 21 procent). Liknande könsfördelning syntes i riket.

I Gävleborgs län var kränkning online och att ha blivit utsatt sexuellt de vanligaste brotten (9 procent). Även i riket var det de vanligaste brotten (10 procent). Att ha blivit utsatt sexuellt var vanligare bland flickor i länet (13 procent) jämfört med pojkar (4 procent). Motsvarande nivå i riket var 14 respektive 5 procent. Minst vanligt var att ha blivit hotad, vilket 5 procent i länet, och 6 procent i riket, uppgav.

Om undersökningen och rapporten

Undersökningens genomförande

Undersökningen i Gävleborgs län genomfördes som en totalundersökning av samtliga klasser i gymnasiets år 2. Alla skolor med elever i gymnasiets år 2, i samtliga kommuner i Gävleborgs län, erbjöds att delta i 2025 års datainsamling. Undersökningsmaterialet tillgängliggjordes skolorna under vecka 10 och datainsamlingen pågick under veckorna 10–18 (3 mars–30 april).

Innan materialet postades till skolorna informerades rektorerna om undersökningen. Därefter skickas inloggningskoder ut till skolorna som eleverna sedan använder för att logga in på en webbenkät. Enligt CAN:s instruktioner fungerar lärarna som undersökningsledare och enkäten besvaras i klassrummen vid liknande förhållanden som vid ett prov. När enkäten är besvarad skickar eleven in enkäten digitalt. Det är frivilligt att delta. Om en elev inte vill medverka skickar hen in den digitala enkäten tom. Eleverna informeras om att svaren endast används för statistiska bearbetningar och att inga resultat från enskilda klasser redovisas och att de deltar anonymt.

Läraren ombeds att inte gå omkring i klassrummet under genomförandet samt att fylla i en klassrapport, där bland annat antal frånvarande elever noteras. För mer information om skolundersökningarnas genomförande, se *Så görs CAN:s skolundersökning* (Gripe 2013).

Frågeformulär och data

Frågeformuläret (bilaga 1) som eleverna i Gävleborgs län besvarade var i stort sett identiskt med det som användes i riksundersökningen (bilaga 2). Skillnaden var att eleverna i länet fick uppge boendekommun samt om de hade haft någon undervisning om alkohol, narkotika och tobak.

En datafil medföljer rapporten. I denna ingår samtliga enkätfrågor samt skolenhetsnamn när så är möjligt. För att skydda elevernas anonymitet lämnar CAN inte ut data med någon variabel som hjälper till att identifiera skolor med färre än 40 inskrivna elever per kön och årskurs. Datafilen är strukturerad så att de variabler som redovisar bakgrundsinformation på skolnivå och liknande kommer först. Därefter kommer samtliga frågor i den ordning de ställts i formuläret och slutligen följer variabler som konstruerats i efterhand.

Tillförlitlighet

I olika frågeundersökningar riktade till den vuxna befolkningen har det visat sig att det kan finnas en ovilja bland respondenterna att redovisa känsliga förhållanden samt att de, medvetet eller omedvetet, tenderar att underskatta sin konsumtion av till exempel alkohol och tobak. Att liknande tendenser kan förekomma bland ungdomar är troligt. Det kan således inte uteslutas att somliga elever i denna undersökning rapporterat en för låg konsumtion av olika substanser (så kallad underrapportering). I synnerhet kan detta gälla olagliga och känsligare beteenden. Även motsatsen kan förekomma, det vill säga att respondenterna uppger en för hög konsumtion (så kallad överrapportering) (Johnson 2014).

För att motverka störande moment och se till att undersökningen utförs enligt CAN:s instruktioner ska en lärare vara närvarande, men inte gå omkring i klassrummet. För att eleverna ska våga svara sanningsenligt är anonymiteten mycket viktig. Lärarna ska se till att eleverna sitter så att de inte kan se varandras skärmar och det framhålls i instruktionerna att elevernas svar inte kan spåras samt att svar från enskilda klasser inte redovisas. När datamaterialet bearbetas genomförs därutöver kontroller för att hitta uppenbart undermåligt eller oseriöst besvarade enkäter.

Trots dessa rutiner går det inte att helt utesluta att några elever svarat oseriöst, men åtgärder har alltså vidtagits för att så långt som möjligt hantera denna typ av problem.

Bortfall

Ett problem i samband med surveyundersökningar utgörs av bortfallet, det vill säga de personer som skulle ha besvarat formuläret men som av olika skäl inte gjorde det. Ett omfattande bortfall kan ha betydelse för de insamlade resultatens giltighet och måste därmed alltid beaktas när resultaten tolkas.

I skolundersökningar finns två huvudtyper av bortfall. Den ena utgörs av elever vars klasser inte deltagit i undersökningen (så kallat klassbortfall). Den andra utgörs av elever som var frånvarande i samband med att deras klass besvarade enkäten eller elever som var närvarande men avstod från att delta (så kallat elevbortfall).

I tabell A visas en översikt av klassbortfallet och elevbortfallet, samt antalet elever som ligger till grund för resultatredovisningen. I Gävleborgs län var klassbortfallet 4 procent, vilket var betydligt lägre än i den nationella undersökningen (18 procent). Vad gäller elevbortfallet i länet uppgick det till 21 procent. Motsvarande andel för riket var 19 procent. Antalet formulär som ligger till grund för analyserna i länet var 2170. Klassbortfallet beskrivs mer ingående i tabell B.

Tabell A. Antal elever i resultatredovisningen respektive klass- och elevbortfall i procent. Gävleborgs län och i Riket. Gymnasiet, år 2. 2025.

	Antal elever i resultatredovisningen			Klassbortfall	Elevbortfall ^{b)}
	Pojkar	Flickor	Alla ^{a)}	(%)	(%)
Gävleborgs län	1 056	1 007	2 170	4	21
Riket	2 503	2 520	5 140	18	19

a) Inklusive elever som angett "annan könsidentitet" eller ej besvarat frågan.

b) Frånvarande elever i de medverkande klasserna samt närvarande elever som avstått från att delta.

Tabell B. Antal klasser i urvalet och antal klasser som ej deltagit. Totalt klassbortfall i procent. Gävleborgs län och Riket. Gymnasiet år 2. 2025.

	Gävleborgs län	Riket
Antal klasser i urvalet (exkl. felaktiga skolor)	170	342
Antal klasser som ej deltagit	6	63
Klassbortfall, totalt	4%	18%

Elevbortfallet redovisas mer detaljerat i tabell C. I detta bortfall ingår frånvarande elever och närvarande elever som avstått från att delta. Frånvaro vid undersökningstillfället utgjorde den klart största delen av elevbortfallet, jämfört med hur många som aktivt valde att inte delta eller blev bortfiltrerade. Det var 21 procent frånvarande elever i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län. I riket var andelen frånvarande elever 19 procent. I tabell C framgår även andelen enkäter som har filtrerats bort på grund av undermåliga eller oseriösa svar. Både i länet och riket var andelen bortfiltrerade enkäter 1 procent. Både i Gävleborgs län och i riket avstod 2 elever aktivt från att delta i undersökningen (0 procent avrundat).

Tabell C. Elever i undersökningen och totalt elevbortfall ^{a)}. Antal och procent. Gävleborgs län och Riket. Gymnasiet år 2. 2025.

	Gävleborgs län		Riket	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Elever i urvalet	2 974	-	8 094	-
Elever i deltagande klasser ^{b)}	2 779	-	6 388	-
Elever i resultatredovisningen	2 170	-	5 140	-
Frånvarande elever	580	21	1 190	19
Elever som aktivt avstått från att delta	2	0	2	0
Elevbortfall, totalt	582	21	1 192	19
Bortfiltrerade enkäter	27	1	56	1

a) I elevbortfallet ingår frånvarande elever samt närvarande elever som avstått från att delta.

b) Antal elever i deltagande klasser består av inkomna enkäter samt lärarnas rapportering av frånvarande elever. Informationen om frånvarande elever rapporteras ibland inte in av lärare, därför har dessa räknats upp för att motsvara antal deltagande klasser.

Av tabell D framgår om frånvaron vid undersökningstillfället var giltig eller ej, vilket rapporteras in av lärarna i den medföljande klassrapporten. Den mest förekommande typen var giltig frånvaro, såväl i Gävleborgs län (16 procent) som i riksunersökningen (14 procent). Ogiltig frånvaro bland eleverna i Gävleborgs län var 5 procent och 4 procent i riket.

Tabell D. Elevfrånvaro rapporterad av lärarna. Procent. Gävleborgs län och Riket. Gymnasiet år 2 2025.

	Gävleborgs län	Riket
	Andel (%)	Andel (%)
Giltig frånvaro (inkl. sjukdom)	16	14
Ogiltig frånvaro	5	4
Frånvaro, totalt	21	19

I tabell E redovisas antal elever som ingår i undersökningen fördelat på kommun. Kommuntillhörigheten bestäms i första hand av vad eleverna själva rapporterat, antingen via fasta kryssalternativ eller i öppen text. I den mån frågan lämnats obesvarad har i stället skolans kommundillhörighet fått avgöra den geografiska bestämningen. I kommunerna Ockelbo och Hofors fanns det för få svarande för att resultaten ska redovisas. Vidare hade Ovanåker och Nordanstig för få svarande för att få en separat könsredovisning, därför redovisas enbart prevalenser för totalen i dessa kommuner.

Tabell E. Antal elever som ingår i datamaterialet fördelat på kommuner i Gävleborgs län. Gymnasiets år 2, 2025.

	Årskurs 9		
	Pojkar	Flickor	Totalt ^{a)}
Ockelbo	23	9	33
Hofors	23	13	38
Ovanåker	43	36	84
Nordanstig	29	21	51
Ljusdal	63	78	148
Gävle	397	373	807
Sandviken	134	137	292
Söderhamn	67	78	156
Bollnäs	88	78	170
Hudiksvall	161	150	329
Totalt	1 056	1 007	2 170 ^{b)}

a) Inklusive elever som uppgett "annan könsidentitet" eller lämnat frågan obesvarad.

b) Inkluderar elev som uppgett annan boendekommun utanför Gävleborgs län.

Ett stort bortfall kan vara problematiskt om det finns en systematik i vilka elever som deltar och inte. Som framgick av tabell C var omkring en femtedel av eleverna frånvarande vid undersökningstillfället. Det är oklart om dessa elever har mer omfattande ANDTS-erfarenheter än de som deltog och därmed bidrar till skevhet i resultaten. För att belysa en möjlig påverkan på resultaten redovisades i 2022 års nationella rapport (red Zetterqvist, 2022) ett räkneexempel där man gjorde ett grovt antagande om att frånvarande elever hade använt olika substanser i dubbelt så stor utsträckning som deltagande elever. Även under detta högt ställda antagande ökade totalnivåerna endast med någon enstaka procentenhet. Slutsatsen var att undersökningens resultat ändå kan betraktas som representativa för elever i dessa årskurser i Sverige.

Ett annat typ av bortfall utgörs av elever som går på ett introduktionsprogram, eftersom ordinarie undersökning endast riktar sig till elever i år 2 på de nationella programmen. År 2022 genomförde därför CAN, på uppdrag av Gävle kommun, en kompletterande undersökning av elever på introduktionsprogrammen i kommunen. Dessa elever utgjorde cirka 9 procent av alla gymnasieelever. Syftet var att undersöka om prevalenserna påverkades när även svaren från elever på introduktionsprogram inkluderades. Sammantaget visade resultaten att elever på de nationella programmen uppvisade mer omfattande ANT-vanor än elever på introduktionsprogrammen. När resultaten från de olika programmen vägdes samman påverkades dock den totala nivån endast med några enstaka procentenheter (Gripe, 2022).

Kontroll och justering av data

Innan resultatanalyserna påbörjas exkluderas de formulär som bedöms vara uppenbart skämtsamt, överdrivet eller otillräckligt ifyllda. Exkluderingen görs med fasta kriterier via fem förprogrammerade datafilter (se bilaga 1 för frågeformuleringar):

Filter 0: Ej svarat på någon fråga i enkäten.

Filter 1: Ej svarat på 5 eller fler av 9 centrala frågor.

Filter 2: Svarat ”Ja” på alla narkotiska preparat.

Filter 3: Svarat ”två gånger eller mer” på 16 eller fler av 18 frågor gällande problem i samband med att en druckit alkohol.

Filter 4: Angett en total alkoholkonsumtion överstigande 100 liter ren alkohol senaste 12 månaderna.

Alla enkäter som uppfyllde något av de ovanstående villkoren filtrerades bort ur det slutgiltiga datamaterialet som ligger till grund för resultatredovisningen. Utöver detta sänktes årsalkoholkonsumtionen till 50 liter ren alkohol för de elever som nådde en totalkonsumtion om 51–100 liter för de senaste 12 månaderna. För motivering och utförligare beskrivning av detta, se *Så görs CAN:s skolundersökning* (Gripe 2013).

Allmänna kommentarer till tolkningen av resultatet

För att underlätta tolkningen av resultaten ges här några generella metodologiska kommentarer och förklaringar. Ett viktigt påpekande är att enskilda siffror snarast bör betraktas som en storleksordning på konsumtionen av en viss substans, än som ett exakt mått på det verkliga beteendet. Det talar för att det är mer meningsfullt att till exempel jämföra olika grupper med varandra, eller utveckling över tid, än att dra alltför kategoriska slutsatser utifrån en enskild siffra. Vid jämförelser mellan Gävleborgs län och riket är det också viktigt att beakta att små differenser oftast inte är signifikanta. Därför bör man inte dra för långtgående slutsatser av mindre skillnader.

Resultaten presenteras genomgående i procent, förutom när det gäller total årskonsumtion av alkohol, då liter i stället anges som enhet. I normalfallet beräknas procenttalen på det totala materialet och i dessa fall redovisas inte bastalen (det vill säga antal elever som ingår i underlaget för procentberäkningarna – se tabell A). När beräkningarna endast avser en begränsad del av eleverna (som till exempel andel rökare som vill sluta röka) anges bastalen i tabellen efter bokstaven n. Totalvärdena innefattar flickor och pojkar samt individer som har uppgett annan eller ingen könstillhörighet. I de fall bastalen understiger CAN:s metodologiska och etiska gräns om 50 individer utgår tabellen och inga tillhörande uppgifter redovisas.

Det bör påpekas att resultaten blir mera osäkra vid redovisningar på mindre grupper. Enstaka elever kan då påverka resultaten märkbart. Eftersom resultaten för ”alla” innefattar även de som inte angett könstillhörighet, kan det för vissa frågor göra att totalen inte alltid verkar logisk i relation till resultaten för pojkar respektive flickor.

I enkäten finns ett antal frågor gällande erfarenhet av olika substanser som är konstruerade enligt exemplet nedan.

15 Har du någon gång druckit alkohol?

Räkna inte med drycker under 2,8 % t.ex. lättöl eller svag cider. Markera med ett eller flera kryss.

- A ☐ Nej
- B ☐ Ja, under de senaste 30 dagarna
- C ☐ Ja, under de senaste 12 månaderna
- D ☐ Ja, för mer än 12 månader sedan

Denna typ av frågor ger tre prevalensmått. Frågorna kodas och döps på ett enhetligt sätt enligt följande (med ovanstående alkoholfråga som exempel):

Livstidsprevalens (AlkLTP): Innefattar de som valt något av svarsalternativen B–D.

12-månadersprevalens (AlkLYP): Innefattar de som valt något av svarsalternativen B–C.

30-dagarsprevalens (AlkLMP): Innefattar de som valt svarsalternativet B.

Tabellerna i bilagorna är siffrumrerade och följer i princip den ordning som frågorna ställts i enkäten. I tabellerna redovisas samtliga elever som skulle ha besvarat respektive fråga. Detta innebär att andelen som lämnat frågan obesvarad redovisas som "Ej svar". Med andra ord ingår alltså det interna svarsbortfallet i beräkningarna. I de fall då eleven enligt enkätinstruktionerna ska hoppa över frågan redovisas detta som "Ska ej besvara frågan".

I tabellbilagorna återges resultaten avrundade till hela procentenheter. På grund av avrundningseffekter kan det därför förekomma att andelarna i vissa tabeller inte summerar till 100. Procenttal avrundat till 0 innebär att svarsalternativet har angetts av färre än 0,5 procent.

Referenser

Andersson B & Hibell B (1993). *Skolelevers drogvänor 1993*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

EMCDDA (2022). *Risk assessment report on the new psychoactive substance 1-(3-chlorophenyl)-2-(methylamino)propan-1-one (3-chloromethcathinone, 3-CMC) in accordance with Article 5c of Regulation (EC) No 1920/2006 (as amended)*. Risk Assessments, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

ESPAD Group (2025). *Key findings from the 2024 European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD)*. Lisbon: European Union Drugs Agency (EUDA).

Gripe I (2013). *Så görs CAN:s skolundersökning. En genomgång av praktiskt genomförande och metodologi*. Rapport 135. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Gripe I (2022). *Erfarenheter av alkohol, narkotika och tobak i Gävle – En jämförelse mellan gymnasiets introduktionsprogram och nationella program 2022*. Uppdragsundersökning nr 67. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Johnson T. P. (2014). *Sources of Error in Substance Use Prevalence Surveys*. Int Sch Res Notices 2014: 2014: 923290.

Proposition 2020/21:132. *En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025*.

Raninen J & Nyström S (2013). *Reviderad enkät 2012. En analys av resultat-skillnader*. Rapport 134. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Selling L. (red.). *CAN:s nationella skolundersökning 2024*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN); 2024. Rapport 230.

SFS 1992:1554. *Förordning om kontroll av narkotika*. Svensk författningssamling. Stockholm: Socialdepartementet.

Socialdepartementet (2013). *Uppföljning av regeringens alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksstrategi: förslag på indikatorer avseende de prioriterade målen i strategin*. Rapport 2. Stockholm: Regeringskansliet.

Socialdepartementet (2016). *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020*. Regeringens skrivelse 2015/16:86. Stockholm: Regeringskansliet.

Socialdepartementet (2022). *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025*. Regeringens skrivelse 2021/22:213. Stockholm: Regeringskansliet.

Zetterqvist M (red.). *CAN:s nationella skolundersökning 2022*. Stockholm: Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN); 2022. Rapport 215.

CAN – Nationellt kompetenscentrum inom ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Vårt fokus är undersökningar, forskning och kommunikation. Vi genomför även lokala och regionala undersökningar och kartläggningar på uppdrag av kommuner och län.

CAN är en unik aktör med en fot i civilsamhället och en i det offentliga. Styrelsen utses till hälften av regeringen och till hälften av de cirka 50 medlemsorganisationerna vid årsmötet. CAN står för Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Läs mer om oss på www.can.se